

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corona Avrea Svper Mithram Romani Pontificis

Raynaud, Théophile

Romae, 1647

Punctum I. Corpus Ecclesiae, optimè à Christo constitutum esse, atque
adeò ab omni monstrositate procul abhorrere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10481

CORPVS ECCLESIAE,
*optimè à Christo constitutum esse, atque adedò ab
 omni monstrositate procul abhorrere.*

*a. 2. de Chri.
 ste. lib. 4. c. 9.*

DVO breuiter sunt recolenda, ex ple-
 niore alibi instituta tractatione^a. Pri-
 mum est, Ecclesiam esse corpus Chri-
 sti. Alterum, hoc corpus pulcherri-
 mum esse, optimeque constitutum.
 Vtrumque vix eget confirmatione,
 aut illustratione, cum sit per se perspicuum. Itaque
 breuissimè id attingo.

In Jer. 30.

*e. Ephes. 10.
 a cap. 5.*

1. Cor. 15.

Cum duplex sit Christo corpus, iuxta doctrinam Pe-
 tri Damiani^b, vnum quod suscepit ex Virgine, alterum
 quod ei charius fuit, & pro quo mortuus est, Ecclesia
 hoc secundo modo est corpus Christi. Itaque corpus
 Christi dicitur Ecclesia, non naturale ac physicum, (vt
 per se patet) sed morale ac mysticum. In quo sensu Apo-
 stolus de Christo loquens ait^c, *Ipsam dedit caput super
 omnem Ecclesiam, quæ est corpus ipsius.* Et alibi^d. *Chri-
 stus caput est Ecclesie, ipse Saluator corporis eius.* Et pau-
 lò post. *Christus nutrit & fouet Ecclesiam, quia membra
 sumus Corporis eius, de carne eius, & de ossibus eius.* Ex-
 plicatissimè ad Corinthios^e. *Vos estis corpus Christi &
 membra de membro.* Græcè, *ἐκ τῆς σαρκὸς;* hoc est, *Compartes
 estis, & membra ad inuicem habentia connexionem sub uno
 principali membro, seu capite.* Hoc ipsum est, quod Ephe-
 siorum 3. gentes dicuntur sua ad Christum conuersione,
 factæ *concorporales;* id est membra eiusdem corporis. Ple-
 rumque item Scriptura ipsa inde petit argumentum ad
 absterrendos & auocandos ab aliqua indignitate fideles,
 quod

quod sint membra Ecclesiae, atque adeo corporis Christi, vel quod sint corpus Christi, nempe parziale. Sic Apostolus à turpitudine d. hortatur fideles ne accipiant membra Christi, & faciant membra meretricis. Et alibi, Colossenses vrget, vt abijciant vmbas, cum sint ipsi corpus Christi, non vmbaticum, sed reale ac solidum, vt insigniter philosophatur D. Augustinus ^a satisfaciens quaestioni septimae S. Paulini; expendens, Apostolum inde hortari Colossenses, vt contemneret euanidas legis vmbas ad quas trahebantur à nonnullis, quod essent Corpus Christi, cui tanquam capiti cohærere omninò deberent. Versat id latè D. Augustinus, tum sic concludit. [*Nemo ergo vos (inquit) iudicet in cibo, aut in potu, aut in parte diei festi, aut Neomenia, aut Sabathorum, quod est umbra futurorum. Corpus autem Christi, nemo vos conuincat. Turpè est & nimis incongruum, & à generositate vestrae libertatis alienum, vt cum sitis corpus Christi, seducamini vmbis, & conuinci videamini veluti peccantes, si hæc obseruare negligitis. Corpus ergo Christi, nemo vos conuincat, volens in humilitate cordis.*] Legit S. Augustinus & interpungit eum Pauli locum, aliter quàm habeat vulgata editio; Nam iuxta hanc, sensus est, ritus Iudaicos fuisse vmbam futurorum: corpus autem, siue substantiam & (vt loquuntur) realitatem, vmbis illis adumbratam, ad legem Christi pertinere. At D. Augustinus, periodum claudit in illis verbis, *que sunt umbra futurorum*. Tum quod sequitur: *Corpus autem Christi*, necit cum eo, quod sequitur, *Nemo vos seducat volens*; ita vt sit Apostrophe ad fideles, quos admonet, vt sint memores, se esse corpus Christi, & futiles vmbas eo nomine refugiant. Hic locus, saltem ex D. Augustini authoritate, valet ad monstrandum, Ecclesiam esse corpus Christi. Alias tamen liquidiores in hanc rem Scripturas, legere est apud eundem S. Augustinum ^b.

3 Ni-

^a Epist. 49.
^b l. de unitate
 Ecclesia. c. 2.
 § 4.

^a l. r. Summa
de Eccl. c. 43.

^b l. r. Summa
de Eccl. c. 44.

^c in Isagege.

^d Rom. 12.
1. Cor. 10.
Ephes. 4.
Coloss. 1.
^e in Psalm. 5.
poenit. ad ver-
sic. 1.

3 Nihil frequentius in Scripturis ac Patribus occurrit, hac Ecclesiæ denominatione, cuius multiplicem Analogiam diffusè prosequitur Turrecremata^a. Sed præcipua cernitur in membrorum vno spiritu animatorum diuersitate, concurrente ad vnius mystici corporis compagem, & variarum operationum exercitium. His quippè obeundis, Ecclesia instar Organici corporis, è varijs quasi similaribus & dissimilaribus partibus coagmetatur. *Similares* dico, carnem, ossa, neruos, & huiusmodi alias: quibus quæ partes in mystico Christi corpore respondeant, plenè dico cum de S. Ignatio, *Anima mundi*. Dissimilares fusè prosequitur Turrecremata^b minutatim percurrens singula membra humani corporis, & demonstrans, qui in corpore mystico respondeant faciei, genis, oculis, auribus, naso, labijs, dentibus, collo, vberibus, manibus, ventri, cruribus, ac pedibus. Fusus item in eodem argumento est Sanctes Pagninus^c. Nobis in præsentia sat est, generatim monstrasse, Ecclesiam dici in Scripturis *corpus Christi*, præsertim apud Apostolum, varijs locis^d præter iam annotata.

4 Obseruat verò S. Gregorius^e, hanc causam esse cur in plerisque locis Sacrorum librorum, quædam Christus quasi sua pronunciet, quæ nobis solummodò congruunt. [Vnum quippè corpus est tota sancta vniuersalis Ecclesia, sub Christo IESV, suo videlicet capite constituta. Vnde ait Apostolus, *Ipsè caput corporis Ecclesiæ, qui est principium, primogenitus ex mortuis*. Ipsa est enim, quæ per Prophetam iucundatur & dicit: *Nunc exaltauit caput meum super inimicos meos*. Pater enim Filium, qui est caput Ecclesiæ, super inimicos eius exaltauit, cum destructo mortis imperio, in suæ illum maiestatis æqualitate constituit, cui & dixit: *sede a dextris meis. Donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum tuorum*. Christus itaque cum tota Ecclesia sua, siue quæ adhuc versa-

tur

etur in terris, siue quæ cum eo iam regnat in cœlis, vna
persona est.] Præiuerat S. Augustinus ^a secernens in
Scripturis, & quæ à Christo proferuntur, prout est in se,
& quæ ab eo proferuntur, prout est in nobis. [Etenim
corpus eius, Ecclesia non esset, nisi & in nobis ipse es-
set.] Id est, nisi esset nobiscum vna persona, qualem ca-
put & membra constituunt. Quo pertinet alia eiusdem
D. Augustini ^b disputatio de præmissa Christi tanquam
Capitis resurrectione, vt membra non desperarent resur-
rectionem, quam in capite præcessisse conspicerentur.
At iuxta regulam Ticonij, Diuo item Augustino pro-
batam, & apud omnes ratam, vt monstrant Franciscus
Ruizius in Regulis ad intelligendam Scripturam ^c, &
Laurentius à Villauicentio ^d. Sicut quæ nostra sunt ob-
membrorum & capitis concursum in vnam personam,
Christo tribuuntur sita & nobis per quandam veluti com-
municationem Idiomatum, solent in Scripturis adscribi,
quæ Christi sunt; tanquam membris cum eo veluti ca-
pite, vnam personam & vnum morale corpus vndecun-
que absolutum constantibus.

5 Indidem quoque S. Bernardus ^e, spem concipit,
quod nō simus aditu cœlorum excludēdi, quamuis scri-
ptum sit eō non ingressurum, nisi qui sine macula ingre-
ditur, & neminem ascendere in cœlum, nisi qui descen-
dit de cœlo filius hominis, qui est in cœlo. Quamuis
enim solus Christus ingrediatur Sancta Sanctorum, &
nemo præter eum ascendat in cœlum, tamen sub eius
nomine comprehendimur & nos, qui sumus membra
eius. [Licet enim solus, sed profectō totus intrabit, & os
non comminuetur ex eo. Non sine membris caput in-
uenitur in regno, si tamen membra fuerint conformia
sibi, & cohærentia capiti suo. Conformia sanè moribus,
cohærentia fide.] Similia passim Patres cœteri, nostram
omnium cum Christo coagmentationem in vnam per-
sonam

a *serm. 26. ex. 40. nouis.*

b *serm. 12. ex. 40. nouis.*

c *reg. 107. ex. August. in Ps. 2. et 40.*

d *l. 2. de ratio. studij Theolog. obseruat. 10.*

e *serm. in illud! Tob. in 6. tri- bulat. etc.*

sonam moralem agnoscentes, & quæ inde ad nos refusa-
dantur decora, quæ item nostra in Christum transferan-
tur, commemorantes.

6 Et quia coniuges vna moraliter persona sunt, quo-
rum tituli inuicem comineant; non rarò eandem no-
stram cum Christo coniunctionem in vnam moralem
personam, Patres consentaneè ad varias Scripturas, ex-
ponunt, per Ecclesiæ cum Christo coniugium. Scitè
D. Augustinus ^a. [Quid ipsa Ecclesia? Corpus Christi.
Adiunge illi caput, & fit vnus homo: caput & corpus,
vnus homo. Caput quis est? Hic qui natus est de Vir-
gine Maria, &c. Ipse est caput Ecclesiæ, &c. Corpus au-
tem eius, quod est? Coniux eius, idest Ecclesia. *Erunt
enim duo in carne vna. Sacramentum hoc magnum est. Ego
autem dico in Christo, & in Ecclesia.* Sic & Dominus in
Euangelio, cum de viro, & vxore diceret, *Igitur iam
non sunt duo, sed vna caro.* Ergo vnum voluit esse, homi-
nem Deum Christum, & Ecclesiam. Ibi caput, & hic
membra.] De hac re plenè in tractatione de Christi ti-
tulis, cum de Christo Sponso ^b.

^a *serm. 12. ex
40. nouis,*

^b *l. 5. de Chri-
sto sect. 5. c. 1.*

7 Fit continuè, & vsque ad mundi metam fiet, hæc
corporis Christi compactio, & transitus noster in vnam
cum eo personam moralem; siue eum transitum nomi-
ne *coniugij*, siue nomine *generationis mysticæ* donare pla-
ceat. vtrumque enim dicitur penès varias consideratio-
nes. S. Paulinus pangens Iuliano & Iæ Epithalamium,
præclarè, & de more suo omnino piè, describit hæc (vt
vocat) noua Domini ad humanam salutem commen-
ta, ac grande Sacramentum quo nubit Ecclesia Christo,
& simul est Domini Sponsa sororque sui, perpetuata ad
finem vsque sæculi coniunctione. Et addit ^c de benedi-
cta Dei generatione, quæ non seminis humani, sed ge-
neris superi est; secundùm quam in Christo, nec mas,
nec foemina est, sed idem corpus & vna fides.

^c *in Epithal.
Iuliani.*

manol

Namque

Namque omnes unum corpus sumus, omnia Christo
Membra quibus Christus corporis in caput est.
Et qui iam Christum induti deponimus Adam,
Protinus in speciem tendimus Angelicam.
Propterea hoc opus est cunctis baptisinate natis,
Perfectum ut capiat sexus uterque virum.
Et commune caput stet in omnibus omnia Christus,
Tradens in regnum Rex sua membra Patri,
Nubere vel nubi, fragilis iam deserit etas
Omnibus aeterno corpore compositis.

Nimirum, quia tunc cessabunt generationes corporeæ
hominum, atq; adeo cessabit etiam regeneratio & coa-
litus in unum Christi Corpus, unamque moralem perso-
nam. Et hoc est, quod Apostolus ait, cum Christus re-
gnum Deo ac Patri tradet, *occursum nos, in virum perfe-*
ctum, in mensuram etatis plenitudinis Christi; quod vul-
gò minùs commodè referunt ad resurgentium corpo-
ream staturam. Clemens Alexandrinus^a ad uniuscuius-
que nostrum perfectionem in Christo retulit. Optimè
autem in eum, quem ex Paulino expressi sensum, refer-
tur à Turriano^b.

a lib. I. prad.
c. 5.

b l. I. de hier.
ordinat. c. 11.

8 Et quia uniuersa Christiana Hierarchia eò dirigi-
tur, vt generatio ventura Domino annuncietur, & for-
metur Christus in paruulis, fontis Ecclesiastici vtero cõ-
ceptis, & obstetricante Euangelio, crucis cuna susceptis
(vt Bracharius concinnè dixit;) idcirco Apostolus uni-
uersam illam graduum & ordinũ varietatem, quæ Hie-
rarchiam Ecclesiasticam integrat, cessaturam ait, cum
omnes vnus Christus fuerint, & in vnã moraliter cum
Christo personam transferint: quod in fine sæculi, con-
summato cum voluminibus temporum, numero ele-
ctorum continget; quia tunc omnes, unum, vel vt apud
Apostolum^d legit Chrysostomus, *vnus erunt in Christo;*

c Epist. ad In-
mian.

d ad Galat. 3:
vers. 28.

C & om-

& omnibus ad beatam illam sortem vocatis, persona moralis.

^a l. 2. de effie.
c. 11.

9 Quod visum est Ruperto ^a, hunc transitum in vnum cum Christo corpus de quo tam frequenter agit Apostolus, hunc inquam transitum in vnam moraliter cum Christo personam, fieri per susceptionem diuinæ Eucharistiæ, adscriptu dignissimum est, quia & illustrationem nonnullam deposcit, & continet insigne incensuum ad huius Sacramenti susceptionem. Prosequens ergo Rupertus utilitatem eximiam, quæ cibi Eucharistici sumptione comparatur, eo quod per eam susceptionem subeat in cœlū, quod vnus & solus Christus ascendit, iuxta ipsius Christi oraculum ^b, sic philosophatur. [Vni & soli, qui descendit de cœlo, Filio hominis, qui vna persona est cum Filio Dei, cum Verbo Patris, quod de cœlo descendit, & de corde Patris in vterum venit Virginis; vni, inquam, & soli Filio Dei, filioque hominis, tanquam suo capiti cuncta membra corporis annectuntur, omnes qui in fide huius Sacramenti, in plenitudine huius charitatis sunt recepti, & sic vnum corpus, vna persona, vnus Christus, caput cum suis membris in cœlum ascendit, dicitq. gratulabundus gloriosam Deo assignans Ecclesiam, *hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea*. Et ostendens se, atque illam in personæ conuenisse vnitatem, & erunt (inquit) duo in carne vna. *Magnum hoc Sacramentum est*. Caro Christi, quæ ante passionem solius erat caro Verbi Dei, per passionem ita creuit, ad eò dilatata est, ita mundum vniuersum impleuit, vt omnes electos, qui fuerunt ab initio mundi, vel futuri sunt vsque ad vltimum electum in fine sæculi, noua conspersione huius Sacramenti, in vnam Ecclesiam faciat Deum & hominem carnaliter copulari. Caro illa erat vnum granum frumenti, antequam cadens in terram mortuum fuisset. Nunc postquam mortuum est,

^b Ioan. 3.

cre-

crescit in altari, fructificat in manibus, & corporibus nostris, & ascendente magno ac diuite Domino messis, terram fructiferam in qua creuit, secum vehit in horrea coeli.]

10 Non possunt, quæ Rupertus tradit, accipi de sola Sacramentali & simpliciter dicta Eucharistiæ susceptione, quæ nec habuit locum circa electos Christo anteriores, nec nunc habet locum circa infantes, quorum plerique sunt electi, & in vnam moralem cum Christo personam euadunt, visolius Baptismi, & parte per eum gratiæ sanctificantis. Itaque Rupertus æmulatus est modum loquendi D. Augustini ^a, qui negans ad panis celestis manducationem, quam Christus primo loco insinuat Ioannis 6. parandum esse dentem ac ventrem, eo quod ad illam māducationem sufficiat fides viuua, agnoscit transiri in Christum per Eucharistiam, voto saltem habituali susceptam, etiam ab ijs, qui Sacramentaliter diuinum cibum non participarunt; sed Christo pane vitæ & intellectus cibati sunt, quatenus ei cohæserunt per fidem & charitatem, saltem habitualiter. Qua ratione omnes anteriores Christo electi, & qui post Christum participare diuino epulo, aut defectu ætatis, aut opportunitatis sunt impediti, censentur Christum manducasse, vt Rupertus quoque alibi ^b differit. Ad hunc ergo modum accipienda sunt, quæ ex Ruperto adducebam, & à Theophane item Nicæno ^c egregiè tradūtur Epistola de Sacerdotij præcellentia ad suos Sacerdotes, de transitu in vnam moralem cum Christo personam, & in mysticum Corporis eius membrum, per Diuinæ Eucharistiæ sumptionem; siue Sacramentalem debitè peractam, & sanctitatis feracem; siue spirituales, quæ credendo & fidem charitate animatam adhibendo, peragitur.

11 Diuinè ac profundè, vt omnia, hanc insignem doctrinam proposuit Apostolus ^d; præfatus, Christum coe-

^a tract. 25. in
Ioan.

^b l. 6. in Ioan.
sub finem.

^c epist. 2. nu.
22. 14. 16.

^d Ephes. 4.

los subeuntem, vt post inferos, & terras præsentia sua honestata, impleret omnia, sua maiestate & gloria, dedisse hic fidelibus varios ministros, ad consummationem Sanctorum in opus ministerij, in adificationem corporis Christi. Id est, vt procreetur plenus ac integer Christus; quod fiet cum omnes electi in vnam cum eo moralem personam euaserint. Hebræis enim, quorum ibi idiotismum adhibet Apostolus, *adificare* id ipsum est, quod *gignere*; & proles idem est, quod *Patris adificium*, quod esse diligenter notandum, admonet D. Hieronymus in Traditionibus ad cap. 16. Geneseos, beneque ibi illustrat Delrio, & S. 20. Adagiorum Sacrorum. Corpus itaque Christi mysticum, quod est Ecclesia, ex Christo capite & membris fidelibus constituta, per sacros ministros ad consummationem Sanctorum delectos, ædificatur; & continuata ad finem vsque sæculi aggeneratione perficitur quasi extensiuè, dum varij fideles, per opus ministerij, quisque in suo gradu & ordine, accrescunt ceteris, qui antiùs in eo ipso gradu & ordine, præiacuerunt in corpore mystico, & Christi membris sunt annuerati. Hæc præfatus Apostolus, subdit. *Veritatem autem facientes in charitate, crescamus in illo per omnia, qui est caput Christus, ex quo totum corpus compactum est & connexum, per omnem iuncturam subministrationis secundum operationem in mensuram vniuscuiusque membri, augmentum corporis facit in adificationem sui, in charitate.* [Obscurissime hæc in verbis, & in sensibus, & in genere locutionis, ab Apostolo dicitur; admonet S. Hieronymus^a, hanc glossam, vel ephrasim de suo adhibens. [Caput ac principium totius corporis, eorumque qui credunt, & omnis intelligentiæ spiritualis, Christus. Ex capite corpus Ecclesiæ per suas compages, atque iuncturas, vitalem doctrinæ coelestis accipit succum, vt omnia paulatim membra vegetentur, & per occultos venarum meatus funda-

^a q. 10. ad Al-
gas.

cur

tur defœcatus sanguis ciborum , & ministretur , atque succrescat , imò teneatur temperantia corporis , & de fonte capitis rigati artus , crescant in perfectionem Dei , & impleatur Saluatoris ^a Oratio : *Pater volo, ut sicut ego,* ^{a Ioan. 17.} *& tu, unum sumus, sic & illi in nobis unum sint ;* vt postquam nos Christus tradiderit Patri, sit Deus omnia in nobis omnibus ^b .] Mea sententia , eo loco cuius præ- ^{b 1. Cor. 13.} dictam paraphrasim adhibuit S. Hieronymus , hortatur Apostolus fideles , vt exercentes nauiter bona opera , (id enim iuxta Scripturæ phrasim alibi ^c expositum, est ^{c lib. de equi. noc. c. 2.} *facere veritatem*) crescant in illo , siue accrescant illi per omnia ; non tantum scilicet quoad fidem , (qua sola & infima ratione accrescunt Christo fideles destituti charitate , non viuentes in hoc mystico corpore , nisi vita quasi vegetatiua ;) sed etiam quoad charitatem & gratiam sanctificantem , cui charitas est comes indiuidua . Crescunt ergo in Christo fideles , cum illi accrescunt per vitam sanctam charitate formatam : quod assequuntur interuentu compactionis & cōsertionis cum alijs membris , nec non interuentu subministrationis & influxus à spiritualibus ministris per Christum constitutis suppeditati . *Iunctura* si quidem *subministrationis* , de qua Apostolus , aliud non est ; quam ministrorum Christi & dispensatorum mysteriorum Dei , tanquam corporis eius mystici , venarum atque neruorum , influxus in omnia membra .

12 Scitè Petrus Cellensis ^d scribens ad moderatores ^{d l. 5. epist. 12} Ordinis Cartusienfis , confert eos cum venis ; quo nomine , & præse dictæ venæ , quæ sunt sanguinis tubi , & arteriæ per quas spiritus decurrunt , apud Medicos veniunt . Ait igitur Petrus . [Vos qui Priores estis , & curam aliorum suscepistis , quasi venæ in corpore Cartusienfis Ordinis estis . Tam itaque vnanimiter regimini vestro inuigilare omnes , & tam temperanter à subiectis vestris

man-

mandata & consuetudines Ordinis exigere debetis, quanta charitate in humano corpore, venæ omnes sibi sociantur, & salubrem vegetationem omnibus membris æqua distributione sanguinis largiuntur. Eadem siquidem cautela, fugere debet nimiam exilitatem & subtilitatem vena, quàm immoderatam grossitudinem & repletionem. Nimia namque repletio, nisi citò euacuetur, acutam febrem & longam ægritudinem gignit. Rursum nimia exinanitio vires detrahit, & bona valetudine destituit.] Igitur qui alios dirigunt, sunt in corpore politico venæ & arteriæ; ac etiam nerui quorum proportionalis est functio quoad spirituum animalium transuersionem, & dispensationem per corpus. Hos itaque alienæ salutis ex officio secundum Deum administratos, Apostolus *iuncturâ subministrationis* appellauit, à cuius operatione prouenit transitus, & aggeneratio aliorum in corpus Christi. Vnde huius corporis accretio, in charitate, ad perfectam mensuram Deo expetitam existit.

13 Ratum igitur esto, Ecclesiam vniuersam, & qui eam constituunt fideles, dum voluntur secula, continuò Christo accrescere, & in vnum morale, ac mysticum eius corpus compingi; quod omnibus corpori physico proportionalibus perfectionibus cumulari, atque adeò optimè vndecunque constitutum esse, & omni indecora labe vacare, non dubitabit, quisquis attenderit, corpus id esse Christi; quem Deum simul & hominem, exquisitus nitor & perfectio ei personæ consentanea decet. In corpore porrò morali de quo hîc agitur, perfectio quasi substantialis, sita est in forma optima regiminis, quæ circa controuersiam est Monarchia, per subiectionem omnium membrorum ad vnum caput. Aliæ enim regiminis formæ, longè pluribus incommodis sunt obnoxia, nec tam exquisitam membrorum ciuiliū prouidentiam inferunt, quàm Monarchia. Et idcirco
pro

pro ea cœteris rectionibus anteferenda, fusè differunt, qui res politicas attigerunt ac nominatim Lipsius^a. In signiter item in hanc rem differit Ioannes XXII. in Bulla damnationis Marsilij Patauini, edita anno 1327. ac Pius II. in Bulla retractationis *sub finem*^b, & fusè etiam Belarminus^c, Coccius^d, Sanderus^e, & apud eos alij.

14. Præter eam perfectionem quasi substantialem corpori politico, cui respondet in corpore physico subiunctio membrorum inuicem absque defectu, aut exuperantia vlla bono corporis statui dissentanea nexorum, ad caput, motum omnibus ac sensum præstans, quamdiu & inter se, & cum ipso ritè nectuntur; notari possunt in ciuili corpore, aliæ perfectiones, accidentarijs corporis physici perfectionibus proportionales; cuiusmodi sūt vigor sensuum, sanitas, pulchritudo, robur, quæ ab Anonymo Græco^f, libri de virtutibus à Vegelino euulgati, authore, necnon à Marino^g *virtutes corporis* denominantur, habentque sibi correspondentes in corpore morali & politico benè constituto. Non licet ambigere, quin corpus Christi mysticum omnibus his perfectionibus, ac substantialibus & accidentarijs corporum physicom ornamentis, proportionè respondentibus, exornetur; vt quandoquidem moraliter corpus Christi denominatur, seruet decoram cum physico eius corpore Analogiam. At corpus Christi naturale non modò fuit substantialiter perfectum, citra omnem membrorum exuperantiam, atque defectum; sed etiam fuit venustissimum, & expers morbositatum; & quæ concors est Sanctorum Patrum, & Theologorum illis in hærentium sententia; omnibus corporeis dotibus exquisitè enituit. Neque sanè platten & plasticam illius corporis, aliud plasma effingere par fuit, quàm vndecumque præcellenter constitutum. Philo quidem^h, Adami corpus longè præstantissimum fuisse non dubitat: tum quod

ex.

^a l. 2. monitor. pol. c. 1.

^b to. vlt. Concil.

^c l. 1. de Rom. Pontif. c. 1.

^d to. 1. l. 7. art.

7. l. 3.

^e lib. 3. visib. monar.

^f cap. 26.

^g in Proclo.

^h in Cosmog.

ex Virgine luto, idest ex materia pura lestaque effectum
esset, tum quod à Deo opifice, & in finem optimum.
[Domus enim quædam, aut templum sacratum fabri-
cabatur rationali animæ, quam illa diuina imago cir-
cumferre debebat.] Vrgent æquè ista, ac etiam multò
magis, pro physico Christi corpore; quod è purissima
figlina, sine manibus humanis, solius Spiritus sancti opi-
ficio est efformatum. At seruat (vt dixi) corpus Christi
mysticum, proportionem cum physico; ac proinde
ipsum quoque, optimè constitutum esse oportuit.

15 Celebrantur passim, hæ perfectiones Ecclesiæ, quæ
est corpus Christi mysticū, à Salomone in diuino Epitha-
lamio^a, vbi Ecclesia, & absolutè *formosa*, & *tota pulchra*,
& *sine macula* dicitur; nec non *una perfecta*. Scio hac vo-
ce posse designari sponsam; ita vt sensus sit, cum aliæ
pleræque numerentur Reginæ, & adolescentulæ, vnā
tamen dumtaxat esse simpliciter, & absolutè dictam
sponsam; absque vlla decorum eius expressione per vo-
cem *perfecta*. Nam huiusmodi vocem esse connubialem,
in confesso est. Vnde pronuba Iuno, cui vincla iugalia
curæ, & sacris præfecta maritis, *τελεία* cognomine à Græ-
cis donabatur, vt est apud Pollucem^b, & Plutarchum^c;
apud quem Interpres mentem Authoris non assecutus,
& ab eo implanatus Ludouicus Viues^d, Iunonem *τελεία*
absurdè vertit *adultam*, cum vertèdum esset Iuno *nuptia-
rum præses*: quo eam titulo donabant veteres, vt est apud
Dionem^e, & Seruium^f, ad illud, & *Iunone secundā*.
Vnde *τελεία* Sacra Iunoni peragentes, fel à reliquis victi-
mæ extis auulsum, non porriciebant; vt bilem ac ama-
ritudinem nuptias dedecere significarent. Potuit itaque
Ecclesia, *una & perfecta* dici; non vt significaretur eius
perfectio, sed ad exprimendum, quod sit vnica sponsa
veri Salomonis. Tamen ytraque vocis notio, eodem re-
cidit, quod ad nos attinet: quia sponsam adeò perfe-
ctam,

^a lib. 3. Onom.
^c in caus. 9. 2.

^d ad l. de Ci-
uic. c. 22.

^e Orat. 7.
^f 4. Aeneid.

atum, decuit ſponſa vndecumque perfecta, & glorioſa, non habens maculam, neque rugam, aut aliquid huiusmodi; quibus eam coloribus depingit Apoſtolus ^a.

^a Ephes. 5.

16 *Glorioſam* vocat, id eſt perpulchrum vereque inſigne ſpecimen diuinæ gloriæ, præ tanta venuſtate illius opificij, quod perfecit Deus ipſe, cuius perfecta ſunt opera, & bona valdè, id eſt perpulchra: Nam Hebræis ac Græcis, *pulchrum*, eodem nomine exprimitur, quo *bonum*, vt D. Auguſtinus ^b notauit, ſuntque qui eo ſelectant illud de Egnatio, *quem bonum fecit barba*. Eccleſia ergo, ſicut eſt ſancta, atque ad eò optima, ita & pulcherrima.

^b l. 15. *Cimit.*
cap 23. & ibi
Vines.

Vnde illius pulchritudinem demirans ſponſus, ait ^c: *Quàm pulchra es amica mea, quàm pulchra es*. Quod S. Gregorius ^d ad præſentem, & futuram pulchritudinem refert. [Pulchram narrat, (inquit) & pulchram replicat; quia alia eſt ei pulchritudo morum in qua nunc cernitur; atque alia pulchritudo præmiorum in qua tunc per conditoris ſui ſpeciem ſubleuabitur.] Nimirum diuinus contuitus, qui in altera vita erit perfectus, hinc autem non eſt, niſi per nebulam & in ænigmatate, transmittit fulgorem, & elegantiam in contuentes, iuxta illud

^c Cant. 4.

^d 9. mor. c. 9.

Pſaltis ^e, *Domine in voluntate tua, præſtitisti decori meo virtutem*, à D. Baſilio ^f ſic expreſſum. [Pulchritudo vera ac proinde amabiliſſima, quam ſola mens omnicon- tagione expurgata poſſit contemplari, circa diuinam ac beatam conſiſtit naturam. Sanè qui in eius micantiſſimum fulgorem & inexhauſtam gratiam, mentem præſiùs intenderit, non nihil hinc beneficij in ſe deriuat & tranſumit: quaſi à quapiam tinctura florulentum ſplendorem illinendæ faciei deſumpſerit. Vnde & Moyſes, ſimul atque particeps factus eſt eximiæ illius pulchritudinis, ex familiari cum Deo congreſſu, conglorificatam habuit faciem.]

^e Pſal. 29.

^f ad eum locū.

17 Et in coelo igitur, à conſpectu claro diuini vultus,

D sum-

summa gloria, idest pulchritudo, deriuabitur in Ecclesiam eo subuectam; & iam nunc eadem Ecclesia pro tempore ac statu, pulchritudinem à diuino aliquali conspectu haurit omninò magnam, qua fit expers dedecorum ac macularum sponsam Christi dedecentius ita vt quamuis sit habitura consummatam pulchritudinem longè ista auctiorem in coelo, tamen iam nunc dicatur *gloriosa*, idest perpulchra, & *non habens maculam, neque rugam*. Sunt quidem aliqui in ea impij, quorum vita à professione dissentit; & idcirco duplices sunt, nec malè nomine *rugarum* à Iobo expressi, vt intellexit Sanctus Gregorius ^a ad illud, *ruga mea testimonium dicunt contra me*. Tamen quotquot sunt quod dicuntur, & institutis sanctissimis, quæ profitentur, conformant sese, sunt *absque macula & ruga*, & *absque aliquo huiusmodi*; idest absque omni tale corpus dedecente probro, & foeda nota. Et verò non nisi sub ea ratione qua pulchri sunt, ac nitentes, pertinent ad corpus Christi; v. g. saltem ratione fidei, quæ vtique est nitentissima, etiam in ijs quos charitas deficit: & nisi saltem fidem retinerent, non pertinerent ad corpus Christi, quia nulla ratione subnecterentur & coaptarentur capiti, cui omnia Ecclesiae mēbra subsunt; & cui nihil inhæret, nisi fides interueniat, vt benè notauit S. Bernardus ^b. Tametsi igitur mali non pauci in hoc statu, inueniuntur in mystico Christi corpore, tamen non spectant ad illud prout mali & difformes Christi capiti; sed vt boni, saltem ratione fidei cuius interuentu inhærent haud indecorè Christo capiti, quod est aurum paz; idest optimum, atque probatum terræ, purgatum septuplum: Sub quo incōgruè admitteretur membra è viliori materia gradatim compacta: ita vt postrema essent testacea, qualia erāt sub capite aureo statuæ Babylonicæ, mēbra inferiora; sed omnia sunt aurea, ratione eius per quod in Christo viuūt, eiq. inhærent.

a l. 13. moral.
c. 5.

b ser. in illud
Iobi in 6. tribulationibus.

18 Procul ergo à Christi corpore mystico, quod est Ecclesia (sicut ab eius corpore physico & naturali cum quo proportionem seruat;) omnis deformitas, & macula, ac ruga, aut aliquid eiusmodi; idest omnis defectus, aut exuperantia corpori indecora: omnis, inquam, labes, & deformitas; & multò magis omnis monstrositas: quia si tale quid Ecclesiam deturparet, perperam dicta esset perfecta, & tota pulchra ac absque macula, & quouis alio huiusmodi, hoc est quocumque dedecente exquisitam lectissimi corporis pulchritudinem; quale haud dubiè esset monstrositas quæcumque; quo nomine deformitas, non vulgaris, sed extraordinaria, insinuatur.

P V N C T V M I I.

Si essent duo visibilia Ecclesia capita, ut habet noua de SS. Petro & Paulo imaginatio, non posse declinari mystici corporis Christi monstrositatem.

I **R**ESTRINGO sermonem ad duo visibiliæ Ecclesia capita, quia non est hîc quæstio de binario illo capitum subordinatorum, quorum vnum nunc nobis non est aspectabile, nempe Christus Dominus; alterum verò vicaria eius præfectura fungens, fuit suo tēpore S. Petrus; & deinceps is, qui ad regendam Ecclesiam S. Petro cum pari potestate sufficitur: vt proinde ab aliquibus, dictus sit *sui temporis Petrus*, vt in Onomastico Pontificio refero. Hæc duo capita, certum est non inferre monstrositatem corpori Christi mystico, siue Ecclesiæ Dei: quia si inuicem

D 2 com-